

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

Lietuvos Respublikos generalinei prokurorei
Nidai Grunskienei

**GENERALINĖS PROKURATŪROS VIDAUS TYRIMŲ SKYRIAUS
2022 M. VEIKLOS ATASKAITA**

2023 m. sausio 31 d. Nr. VT-62

**I. Prokurorų veiklos teisėtumo užtikrinimas
ir tarnybinės atsakomybės realizavimas**

Vienas iš pagrindinių Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriui (toliau – Vidaus tyrimų skyrius) keliamų uždavinių, įtvirtintų Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2011 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. I-273 (2021 m. spalio 26 d. įsakymo Nr. I-251 redakcija) (toliau – Vidaus tyrimų skyriaus nuostatai), yra užtikrinti prokurorų veiklos teisėtumą ir realizuoti prokurorų tarnybinę atsakomybę. Prokurorų tarnybinė atsakomybė realizuojama atliekant tarnybinius patikrinimus ir vidaus tyrimus, kurių atlikimo tvarka reglamentuota Tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės atsakomybės taikymo prokurorams nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. I-181 (toliau – Tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės atsakomybės taikymo prokurorams nuostatai arba Nuostatai), taip pat nagrinėjant skundus, kitus raštus dėl prokurorų galimai padarytų tarnybinių pažeidimų, atstovaujant Generalinei prokuratūrai teismuose pagal generalinio prokuroro įgaliojimą – bylose, iškeltose pagal prokurorų pareiškimus, skundus dėl tarnybinių nuobaudų ar tarnybinio pažeidimo konstatavimo, kai nuobauda nepaskirta.

1. Tarnybinių patikrinimų inicijavimas, skundų dėl prokurorų galimai padarytų tarnybinių pažeidimų nagrinėjimas ir vidaus tyrimai

Informacija apie prokurorų galimai padarytus tarnybinius pažeidimus Vidaus tyrimų skyriuje gaunama iš įvairių šaltinių: Generalinės prokuratūros padalinių ir teritorinių prokuratūrų, prokuratūroje veikiančių komisijų, teismų, ikiteisminio tyrimo įstaigų, kriminalinės žvalgybos subjektų, pareiškėjų, viešai prieinamų informacijos šaltinių, kt.

Gana dažnai gaunama informacija, iš kurios negalima nustatyti prokuroro galimai padaryto tarnybinio pažeidimo požymių ar kurios nepakanka sprendimui pradėti tarnybinį patikrinimą priimti. Tokiu atveju, generalinio prokuroro sprendimu yra atliekamas vidaus tyrimas (Tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės atsakomybės taikymo prokurorams nuostatų 9¹ p.), taip išvengiant nepagrįstų ar perteklinių tarnybinių patikrinimų prokurorų atžvilgiu pradėjimo atvejų. Dėl to daugiausiai tarnybinių patikrinimų inicijuoja Vidaus tyrimų skyriaus prokurorai, surašydami vidaus tyrimo išvadas. Iš visų 2022 m. pradėtų tarnybinių patikrinimų (29), Vidaus tyrimų skyrius inicijavo 23 tarnybinius patikrinimus (t. y. 79 proc. visų 2022 m. pradėtų tarnybinių patikrinimų), 20 iš jų inicijuota vidaus tyrimo išvadų pagrindu (kurios, kaip minėta, surašomos gavus informaciją iš įvairių šaltinių (žr. toliau šioje ataskaitoje)).

1.1. Tarnybiniai pranešimai ir kiti raštai, jų nagrinėjimas

Vienas iš pagrindinių informacijos apie prokurorų galimai padarytus tarnybinius pažeidimus, kurios pagrindu pradedami vidaus tyrimai ir (ar) tarnybiniai patikrinimai, šaltinių yra Generalinės prokuratūros padalinių ir teritorinių prokuratūrų pateikiama informacija (tarnybiniai pranešimai, pažymos dėl ikiteisminių tyrimų medžiagų patikrinimo, kt. (toliau – ir iniciatyviniai dokumentai, raštai)).

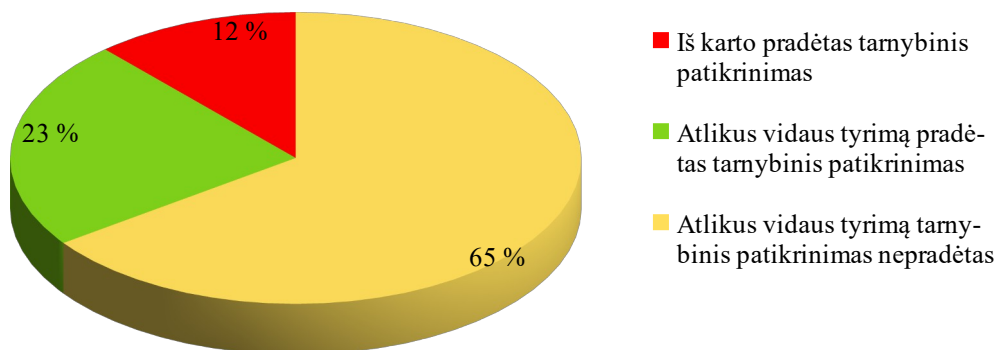
Vadovaujantis Atstovavimo Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai civilinėse bylose dėl žalos, atsiradusios dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokurorų neteisėtų veiksmų, atlyginimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. I-152, 16 punktu, prokuratūrų Viešojo intereso gynimo skyriai teikia Vidaus tyrimų skyriui informaciją apie patenkintus (iš dalies patenkintus) ieškinio reikalavimus dėl žalos, atsiradusios dėl neteisėtų ikiteisminio tyrimo pareigūnų ar prokuroro veiksmų. Dėl šios informacijos Vidaus tyrimų skyriuje visais atvejais atliekami tyrimai (toliau priskiriami vidaus tyrimams ir įtraukiami į atliktų vidaus tyrimų statistiką). 2022 m. Viešojo intereso gynimo skyriai pateikė 10 nurodyto pobūdžio iniciatyvinių dokumentų (iš jų 4 pateikė Vilniaus apygardos, 3 – Kauno apygardos, 2 – Klaipėdos apygardos, 1 – Panevėžio apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriai).

Vadovaujantis Tarnybinio patikrinimo atlikimo ir tarnybinės atsakomybės taikymo prokurorams nuostatų 9 punktu ir kitais teisės aktais, iniciatyvinius dokumentus teikė ir teritorinių prokuratūrų vadovybės bei Generalinės prokuratūros padaliniai. Dėl šių iniciatyvinių dokumentų buvo atliekami vidaus tyrimai arba iš karto (neatlikus vidaus tyrimo) pradedami tarnybiniai patikrinimai. 2022 m. Generalinės prokuratūros padaliniai (išskyrus Vidaus tyrimų skyrių ir Viešojo intereso gynimo skyrių) pateikė 11 iniciatyvinių dokumentų (5 pateikė Generalinės prokuratūros vadovybė, 4 – Baudžiamojo persekiojimo departamentas, 2 – Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamentas). Teritorinių prokuratūrų vadovybės (išskyrus Viešojo intereso gynimo skyrių) pateikė 13 iniciatyvinių dokumentų (2 – Vilniaus apygardos prokuratūros, 6 – Kauno apygardos prokuratūros, 3 – Klaipėdos apygardos prokuratūros, 2 – Šiaulių apygardos prokuratūros vadovybė). 2022 m. taip pat gauta iniciatyvinių dokumentų iš Prokurorų etikos komisijos, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatyme numatytas funkcijas vykdančių prokurorų.

2022 m. Vidaus tyrimų skyriuje iš viso gauta 40 tarnybinių pranešimų ir kitų raštų (išskyrus skundus), kurių pagrindu pradėti 34 vidaus tyrimai, 5 atvejais iš karto pradėti tarnybiniai patikrinimai, 1 raštas nebaigtas nagrinėti iki metų pabaigos.

Iš viso 2022 m. Vidaus tyrimų skyriuje išnagrinėti (baigti nagrinėti) 43 raštai (39 gauti 2022 m., 4 gauti 2021 m.), kurių pagrindu 5 atvejais iš karto pradėti tarnybiniai patikrinimai, dėl kitų atlikti (baigti) 38 vidaus tyrimai (vidaus tyrimo išvadų pagrindu 10 atvejų vėliau pradėti tarnybiniai patikrinimai, o 28 atvejais tarnybinio patikrinimo nuspręsta nepradėti).

Tarnybinių pranešimų ir kitų raštų (išskyrus skundus) nagrinėjimo rezultatai 2022 m.

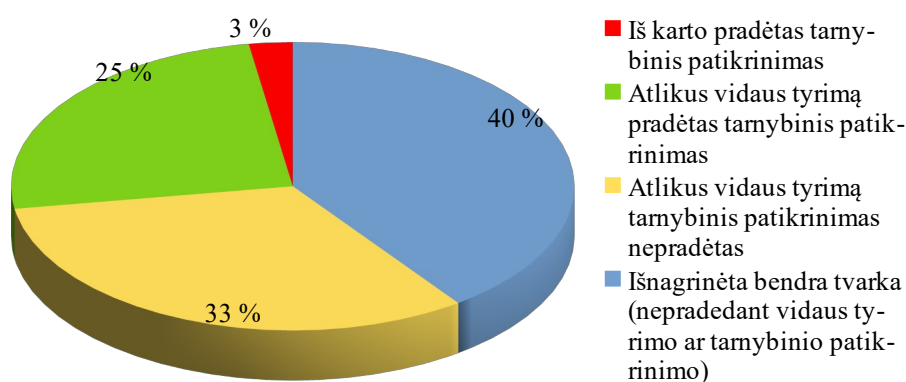

1.2. Skundų nagrinėjimas

2022 m. Vidaus tyrimų skyriuje gauti 42 skundai, prašymai, pareiškimai (toliau – skundai), dėl kurių: 1 atveju iš karto (prieš tai neatlikus vidaus tyrimo) pradėtas tarnybinis patikrinimas, dėl 24 pradėti vidaus tyrimai (2 nebaigti iki metų pabaigos), 17 pavesta nagrinėti bendra tvarka (nepradedant vidaus tyrimo ar tarnybinio patikrinimo) (iš jų 3 neišnagrinėti iki metų pabaigos). Iš viso 5 skundai nebaigti nagrinėti iki metų pabaigos (įskaitant jau paminėtus, dėl kurių pradėtas, bet nebaigtas vidaus tyrimas).

Iš viso 2022 m. Vidaus tyrimų skyriuje išnagrinėta (baigta nagrinėti) 40 skundų (37 gauti 2022 m., 3 gauti 2021 m.), dėl kurių: 1 atveju iš karto pradėtas tarnybinis patikrinimas, 23 atvejais atlikti (baigti) vidaus tyrimai (vidaus tyrimo išvadų pagrindu vėliau pradėta 10 tarnybinių patikrinimų), 16 skundų išnagrinėta bendra tvarka (nepradedant vidaus tyrimo ar tarnybinio patikrinimo). Palyginimui: 2021 m. išnagrinėti (baigti nagrinėti) 62 skundai, 2020 m. – 47 skundai.

Skundų nagrinėjimo rezultatai 2022 m.

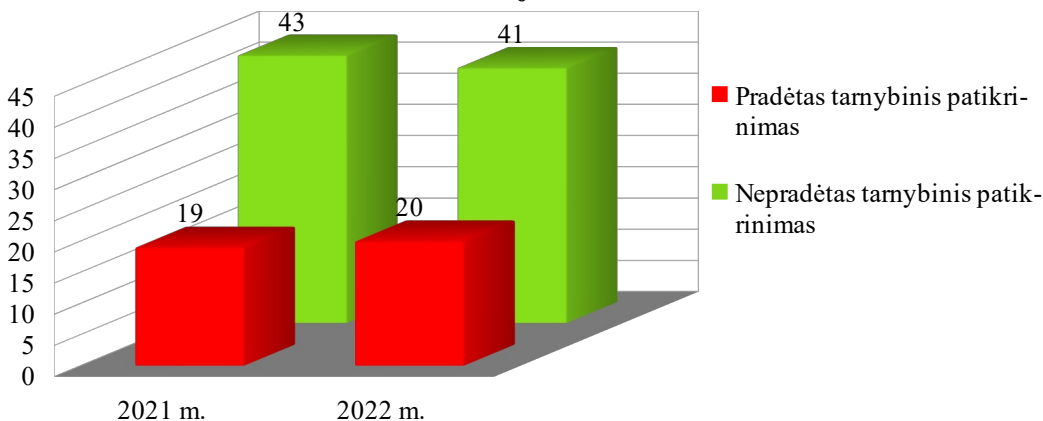

1.3. Vidaus tyrimai

Iš viso 2022 m. pradėti 58 vidaus tyrimai (24 – skundų pagrindu, 34 tarnybinių pranešimų ir kitų raštų pagrindu), 2 iš jų nebaigti atlikti iki metų pabaigos. Palyginimui: 2021 m. pradėtas 61 vidaus tyrimas, o 2020 m. – 37 vidaus tyrimai.

Surašant vidaus tyrimo išvadą ar išvadą dėl tarnybinio patikrinimo pradėjimo tikslingumo 2022 m. baigtas 61 vidaus tyrimas (iš jų 5 pradėti 2021 m.). Kaip jau minėta, iš 2022 m. baigtų vidaus tyrimų 23 atlikti gautų skundų pagrindu, 38 – tarnybinių pranešimų ir kitų raštų (išskyrus skundus) pagrindu. 2022 m. vidaus tyrimo išvadų pagrindu buvo pradėta 20 tarnybinių patikrinimų. Palyginimui: 2021 m. iš viso baigti 62 vidaus tyrimai, kurių pagrindu pradėta 19 tarnybinių patikrinimų.

2021-2022 m. atliktų vidaus tyrimų skaičiaus svyravimas ir rezultatai

2. Tarnybiniai patikrinimai

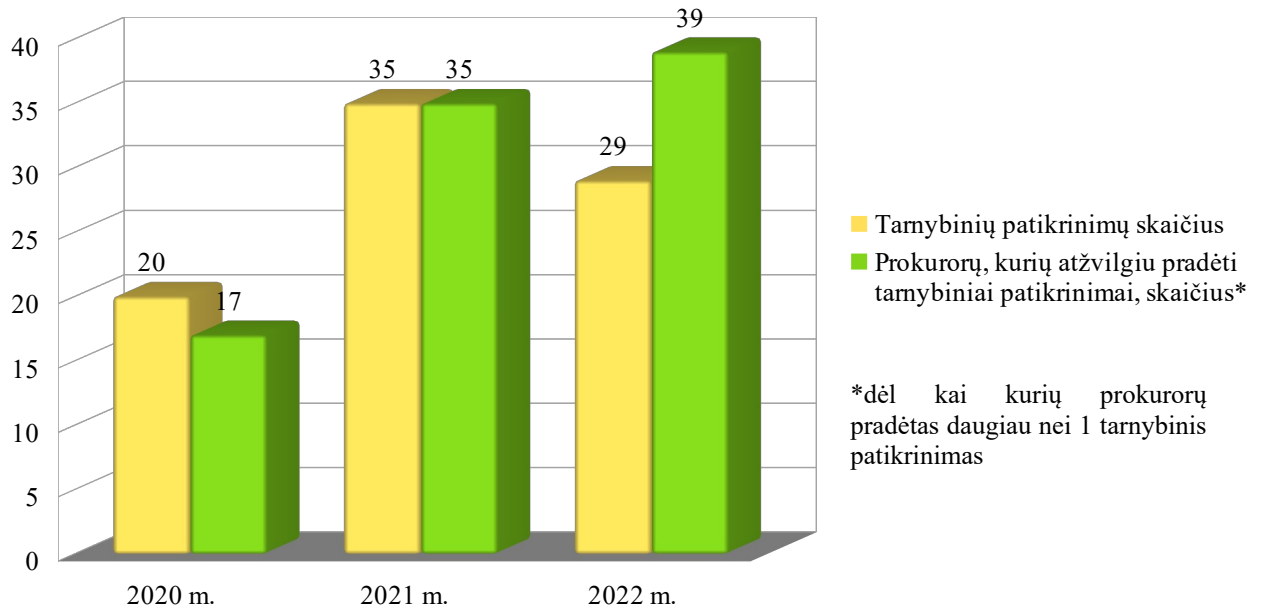
Siekiant išsamiai ir nešališkai ištirti prokurorų galimai padarytų tarnybinių pažeidimų aplinkybes, priežastis ir sąlygas, siekti tarnybinės drausmės stiprinimo ir tarnybinių pažeidimų prevencijos, Vidaus tyrimų skyriuje atliekami tarnybiniai patikrinimai. Toliau pateikiami duomenys apie tarnybinių patikrinimų pradėjimą, atlikimą, rezultatus ir prokurorams taikytą tarnybinę atsakomybę 2022 m.

2.1. Tarnybinių patikrinimų pradėjimas ir atlikimas

Bendradarbiaujant su Generalinės prokuratūros vadovybe, 2022 m. pradėti 29 tarnybiniai patikrinimai. Palyginimui: 2021 m. pradėti 35, o 2020 m. – 20 tarnybinių patikrinimų.

Iš viso 2022 m. pradėti tarnybiniai patikrinimai dėl 39 prokurorų (dėl 3 prokurorų tarnybiniai patikrinimai buvo pradėti po 2 kartus, taigi, iš viso pradėta tarnybinių patikrinimų dėl 42 prokurorų galimai padarytų tarnybinių pažeidimų atvejų), iš jų 6 buvo aukštesnieji prokurorai (dėl vieno aukštesniojo prokuroro tarnybinis patikrinimas pradėtas 2 kartus, taigi, iš viso pradėta tarnybinių patikrinimų dėl 7 aukštesniųjų prokurorų galimai padarytų tarnybinių pažeidimų atvejų). 2022 m. nebuvo dėl fakto pradėtų tarnybinių patikrinimų. Palyginimui: 2021 m. tarnybiniai patikrinimai pradėti dėl 35 prokurorų (iš jų 10 buvo aukštesnieji prokurorai), taip pat pradėtas 1 tarnybinis patikrinimas dėl fakto. 2020 m. tarnybiniai patikrinimai pradėti dėl 17 prokurorų.

*Pradėtų tarnybinių patikrinimų skaičiaus svyravimas
2020-2022 m.*

Iki 2022 m. pabaigos nebaigti 9 tarnybiniai patikrinimai.

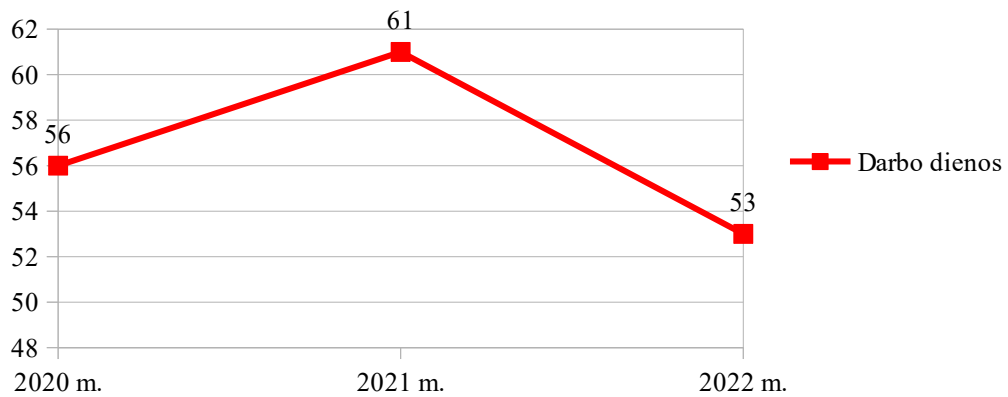
2022 m. baigti iš viso 28 tarnybiniai patikrinimai, iš jų – 8 pradėti 2021 m. (sujungti tarnybiniai patikrinimai laikomi vienu baigtu tarnybiniu patikrinimu). Palyginimui: 2021 m. baigta 20 tarnybinių patikrinimų, 2020 m. – 19 tarnybinių patikrinimų.

2022 m. baigti tarnybiniai patikrinimai dėl 39 prokurorų. Dėl 4 prokurorų baigta po 2 tarnybinius patikrinimus, dėl 2 prokurorų – po 3 tarnybinius patikrinimus. Taigi, iš viso baigta tarnybinių patikrinimų dėl 47 prokurorų padarytų/nepadarytų tarnybinių pažeidimų atvejų. Palyginimui: 2021 m. tarnybiniai patikrinimai baigti dėl 28 prokurorų, 2020 m. – dėl 21 prokuroro.

100 proc. tarnybinių patikrinimų 2022 m. atliko Vidaus tyrimų skyriaus prokurorai.

Vidutinė tarnybinio patikrinimo trukmė 2022 m. buvo ~53 darbo dienos. Į šią trukmę neįtraukti 3 tarnybiniai patikrinimai, kurie truko žymiai ilgiau dėl nuo tikrintojo nepriklausančių priežasčių (tikrinamųjų prokurorų itin ilgų nedarbingumo ir atostogų laikotarpių). Palyginimui: 2021 m. vidutinė tarnybinio patikrinimo trukmė buvo ~61 darbo diena, 2020 m. ~56 darbo dienos.

*Vidutinė tarnybinio patikrinimo trukmė
2020-2022 m.*

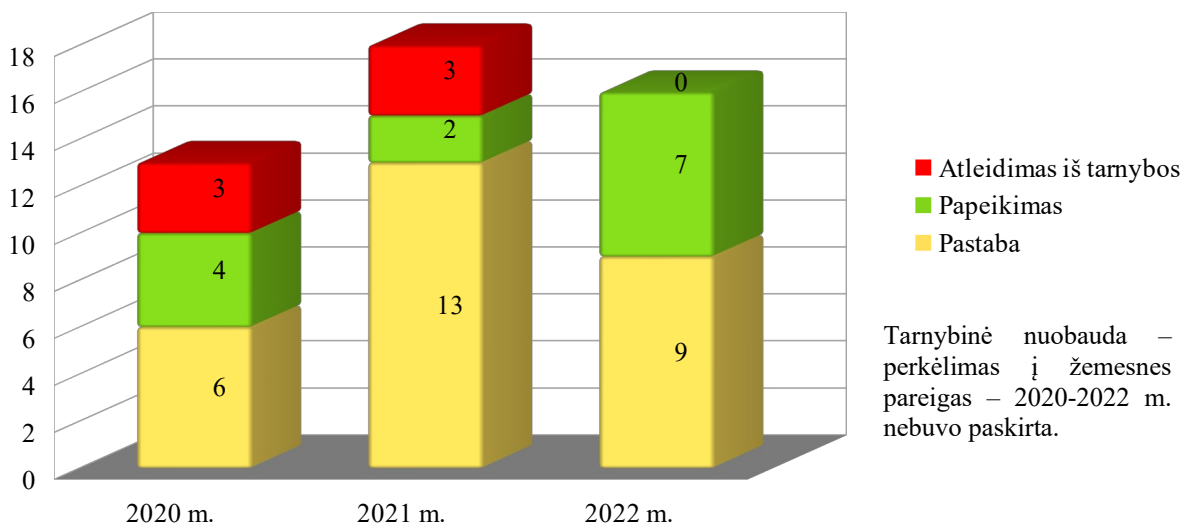
2022 m. papildomam tyrimui nebuvo grąžintas nei vienas tarnybinis patikrinimas. Palyginimui: 2021 m. papildomam tyrimui buvo grąžinti 4 tarnybiniai patikrinimai.

2.2. Tarnybinių patikrinimų rezultatai ir tarnybinės atsakomybės taikymas

2022 m. tarnybinės nuobaudos paskirtos 13-ai prokurorų (1-am prokurorui paskirtos 2 tarnybinės nuobaudos, 1-am – 3 tarnybinės nuobaudos), taigi, iš viso paskirta 16 tarnybinių nuobaudų. Palyginimui: 2021 m. paskirta 18 tarnybinių nuobaudų, 2020 m. – 13 tarnybinių nuobaudų.

2022 m. paskirtos 9 pastabos ir 7 papeikimai. Kitų rūšių tarnybinės nuobaudos paskirtos nebuvo. Palyginimui: 2021 m. paskirta 13 pastabų, 2 papeikimai, 3 atleidimai iš tarnybos; 2020 m. – 6 pastabos, 4 papeikimai, 3 atleidimai iš tarnybos.

Paskirtų tarnybinių nuobaudų skaičiaus svyravimas pagal nuobaudų rūšis 2020-2022 m.

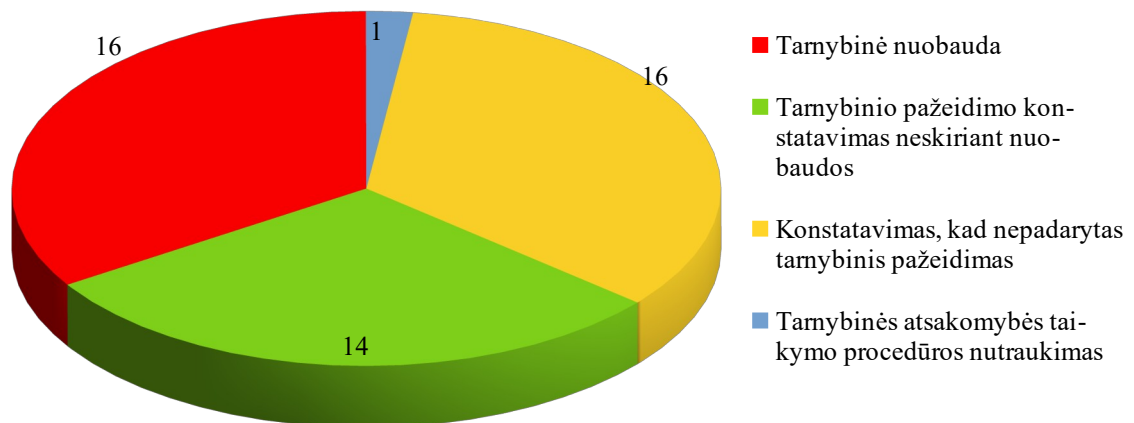
Tarnybinė nuobauda – perkėlimas į žemesnes pareigas – 2020-2022 m. nebuvo paskirta.

2022 m. 14-os prokurorų veiksmuose (ir/ar neveikime) konstatuotas tarnybinis pažeidimas, bet tarnybinė nuobauda jiems nepaskirta. Palyginimui: 2021 m. tokių atvejų buvo 7, 2020 m. – 4.

2022 m. dėl 14-os prokurorų konstatuota, kad tarnybinių pažeidimų jie nepadarė. Dėl 2 prokurorų toks sprendimas priimtas po 2 kartus. Taigi, iš viso 16 atvejų, kai konstatuota, kad prokuroras nepadarė tarnybinio pažeidimo. Palyginimui: 2021 m. tokių atvejų buvo 3.

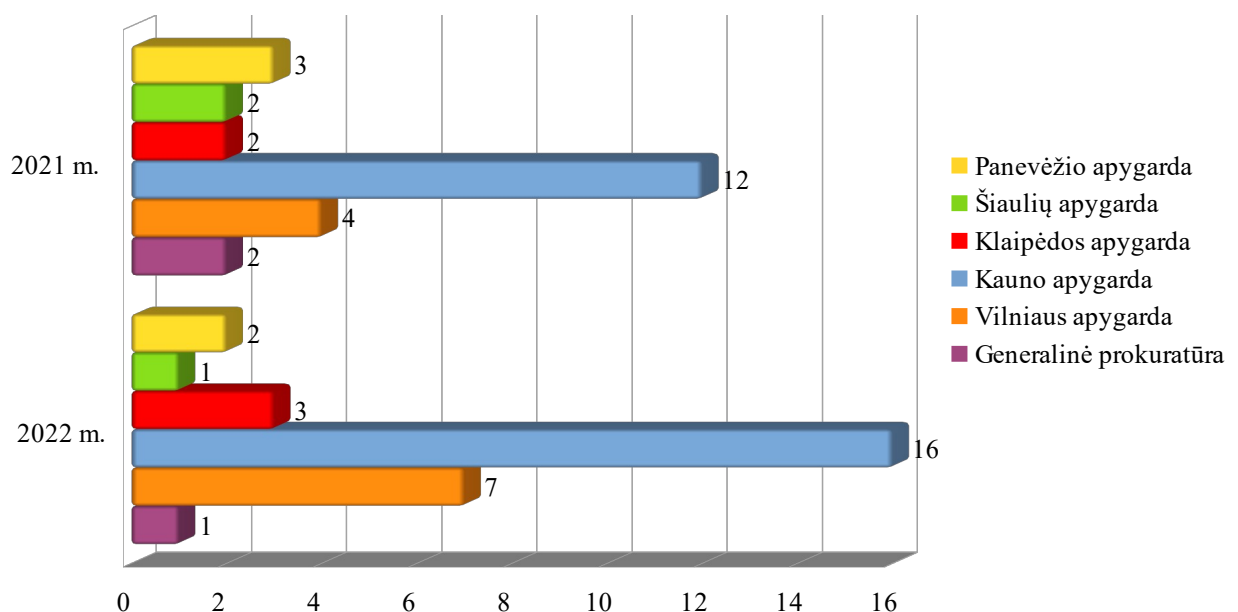
2022 m. 1 prokuroro atžvilgiu tarnybinės atsakomybės taikymo procedūra nutraukta.

Tarnybinių patikrinimų rezultatai 2022 m.

2022 m. pažeidimai prokurorų veikoje (įskaitant tuos, už kuriuos paskirtos tarnybinės nuobaudos) konstatuoti iš viso 30 kartų. Iš jų: 1 atveju – Generalinės prokuratūros prokurorui; 7 atvejais – Vilniaus apygardos prokuratūros veiklos teritorijoje dirbantiems prokurorams, 16 – Kauno, 3 – Klaipėdos, 1 – Šiaulių, 2 – Panevėžio apygardos prokuratūros veiklos teritorijoje dirbantiems prokurorams.

Tarnybinių pažeidimų konstatavimas prokurorų veikoje 2021-2022 m.

Tarnybinio patikrinimo išvadose, be siūlymų pripažinti, kad prokurorai padarė (nepadarė) tarnybinius pažeidimus ir taikyti (netaikyti) tarnybinę atsakomybę, taip pat buvo siūloma:

1) pavesti Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamentui parengti prokurorams aiškinamąjį raštą, įpareigojant smurto artimoje aplinkoje bylose vertinti duomenis apie praeityje buvusius analogiškus tyrimus bei įtariamojo veiksmus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 145 straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos aspektu;

2) spręsti dėl prokurorų neeilinio tarnybos vertinimo;

3) pripažinti, kad prokuroras nepadarė tarnybinio pažeidimo, tačiau jo tarnybinėje veikloje, susijusioje su kompetencijos realizavimu ikiteisminiame tyrime, buvo darbo trūkumų, į kuriuos jis privalo atsižvelgti savo tarnybinėje veikloje ir jų nekartoti;

4) pavesti Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamentui patikrinti ikiteisminių tyrimų eigą ir priimtus procesinius sprendimus;

5) pavesti teritorinės prokuratūros vyriausiajam prokurorui organizuoti prokurorų padarytų tarnybinių pažeidimų apsvaistymą prokuratūroje;

6) atkreipti vadovų dėmesį į laikino nuosavybės teisės apribojimo taikymo problematiką, kai kratų ir/ar apžiūrų metu paimti pinigai ikiteisminio tyrimo metu neadekvačiai ilgai laikomi kaip daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti, nepagrįstai netaikant laikino nuosavybės teisės apribojimo.

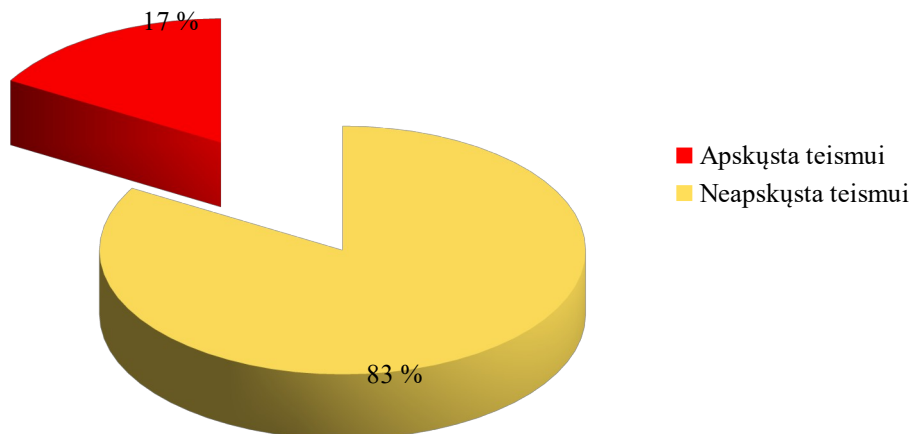
3. Teismo procesai

2022 m. Vidaus tyrimų skyrius pagal įgaliojimą atstovavo Generalinei prokuratūrai 18 teismo procesų (4 iš jų, susiję su Pranešėjų apsauga, detaliau aptariami šios ataskaitos II skyriuje).

2022 metais 6 administracinėse bylose buvo priimti galutiniai teismo sprendimai: 5 bylose buvo nagrinėjami prokurorų skundai dėl paskirtų tarnybinių nuobaudų (visus skundus teismas atmetė ir tarnybinių nuobaudų nepanaikino). 1 byloje buvo nagrinėjamas pareiškėjo skundas susijęs su Pranešėjų apsauga (detalesnė informacija – šios ataskaitos II skyriuje).

Iš 16 Vidaus tyrimų skyriuje 2022 m. baigtų tarnybinių patikrinimų pagrindu paskirtų tarnybinių nuobaudų teismui buvo apskūstos 4. Iš 14 konstatuotų tarnybinių pažeidimų, neskiriant tarnybinės nuobaudos, teismui buvo apskūstas 1. Taigi, iš 30 atvejų, kuomet generalinės prokurorės sprendimu prokurorų veikose konstatuoti tarnybiniai pažeidimai ir paskirtos (ar nepaskirtos) tarnybinės nuobaudos, buvo apskūsti 5 (tai sudaro ~17 proc.). Palyginimui: iš 18 Vidaus tyrimų skyriuje 2021 m. baigtų tarnybinių patikrinimų pagrindu paskirtų tarnybinių nuobaudų teismui buvo apskūstos 8, o iš 7 konstatuotų tarnybinių pažeidimų, neskiriant tarnybinės nuobaudos, teismui buvo apskūsti 2 (taigi, buvo apskūsta 40 proc. nurodytų sprendimų).

Paskirtų tarnybinių nuobaudų/konstatuotų pažeidimų apskūdimų tendencijos 2022 m.

II. Pranešėjų apsauga

Kita nemažiau svarbi Vidaus tyrimų skyriaus funkcija – užtikrinti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau – Pranešėjų apsaugos įstatymas, PAĮ) reikalavimų vykdymą.

2022 m. Vidaus tyrimų skyrius ne tik nagrinėjo asmenų pranešimus, pateiktus pagal PAĮ, ir priėmė sprendimus dėl pranešėjo statuso suteikimo/nesuteikimo, atliko tyrimus dėl galimo neigiamo poveikio pranešėjams taikymo, atstovavo prokuratūrą bylose, susijusiose su pranešėjų apsauga, bet ir aktyviai prisidėjo prie PAĮ sklaidos.

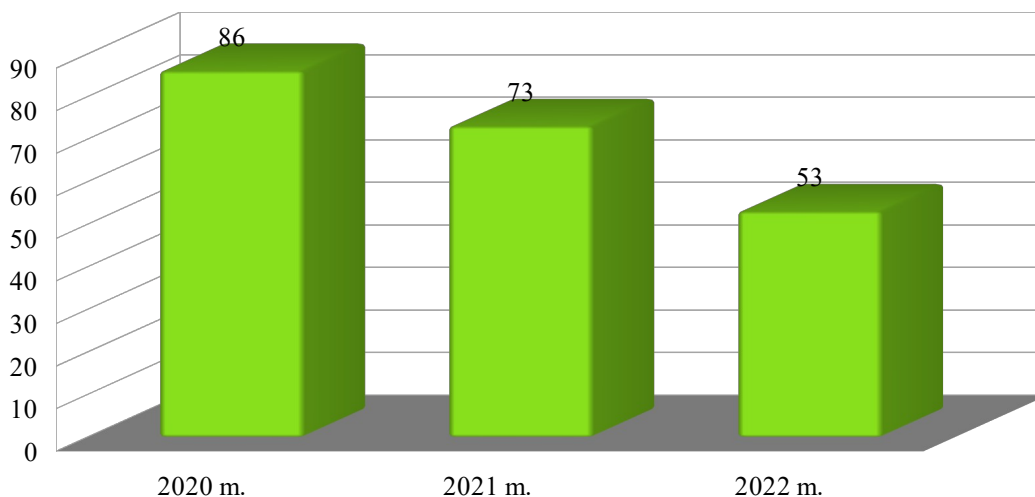
4. Pranešimų nagrinėjimas

4.1. Statistika

2022 m. gauti 53 pranešimai pateikti pagal PAĮ. Pranešimus pateikė 51 asmuo (2 asmenys kreipėsi ne po vieną kartą).

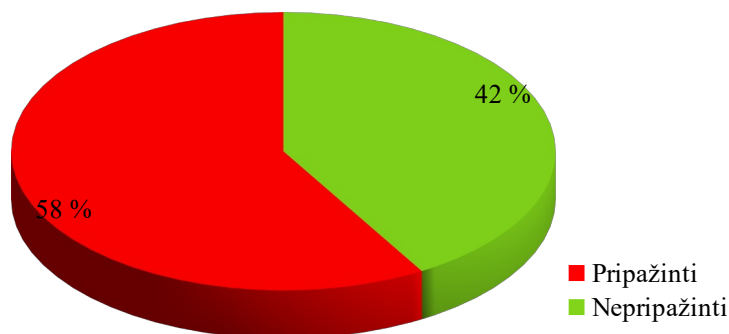
2021 m. gauti 73 pranešimai, 2020 m. – 86.

*Pranešimų, pateiktų pagal PAĮ, statistika
2020-2022 m.*

2022 m. priimti 53 sprendimai dėl pranešėjo statuso. Pranešėjo statusas suteiktas 31 kartą, t. y. 58 proc. pateiktų pranešimų atitiko PAĮ reikalavimus. 1 asmeniui pranešėjo statusas buvo panaikintas (vadovaujantis PAĮ 6 str. 11 d. 1 p.)

Sprendimai dėl pranešėjo statuso 2022 m.

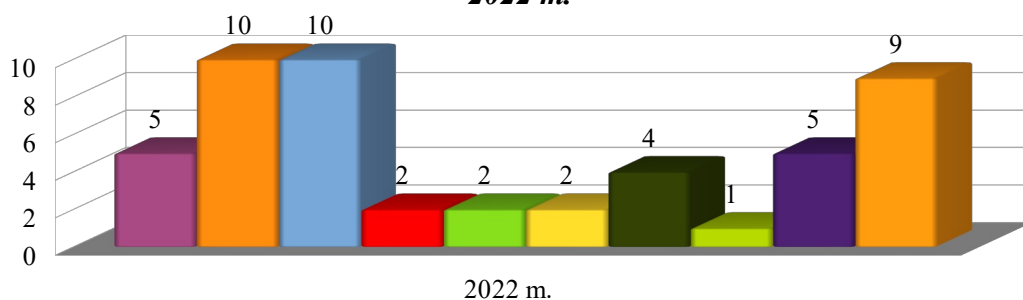

4.2. Veikos, apie kurias pranešę asmenys buvo pripažinti pranešėjais

2022 m. pranešėjais pripažinti asmenys, pranešę apie šias veikas:

- 1) pažeidimai finansų sektoriuje (apgaulingas buhalterinės apskaitos tvarkymas, pinigų plovimas ir kt.);
- 2) teisės aktų pažeidimai Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyboje;
- 3) netinkamas viešųjų lėšų panaudojimas;
- 4) korupcinio pobūdžio pažeidimai, susiję su viešaisiais pirkimais;
- 5) Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai;
- 6) darbo teisės pažeidimai;
- 7) dokumentų klastojimas;
- 8) piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi;
- 9) kišimasis į valstybės tarnautojo veiklą;
- 10) asmens duomenų apsaugos pažeidimai;
- 11) Elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo, Finansų įstaigų įstatymo pažeidimai;
- 12) Konkurencijos įstatymo pažeidimai.

**Pranešimuose pateiktos informacijos nagrinėjimo rezultatai
2022 m.**

- Vertinama (sprendimai nepriimti)
- Atliekami ikiteisminiai tyrimai*
- Atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą
- Atlikus tarnybinį patikrinimą nustatyti pažeidimai
- Nustatyta, kad nėra pagrindo pradėti tyrimą
- Taikyta administracinė atsakomybė
- Pateiktuose pranešimuose nurodyta informacija jau buvo išnagrinėta anksčiau
- Panaikinta įmonės veiklos licencija
- Pagal pateiktą informaciją bus atliekami planiniai patikrinimai
- Pažeidimai nenustatyti

4.3. Pranešimuose pateiktos informacijos nagrinėjimo rezultatai

Iš 53 pateiktų pranešimų tyrimo organizavimui nebuvo perduoti 4 pranešimai, nes pateikta informacija jau buvo išnagrinėta. 2021 m. vertinimui nebuvo siūsta 11, o 2020 m. – 19 pranešimų apie pažeidimus. Tokie duomenys rodo, kad vis daugiau teikiama pranešimų, kuriuose teikiama nauja, dar netirta informacija ir prokuratūra, kaip kompetentinga institucija, tokią informaciją gauna pirmoji, taip pat vis mažiau pranešimų teikiama siekiant apginti asmeninius interesus.

5 pranešimuose nurodyta informacija neišnagrinėta iki metų pabaigos.

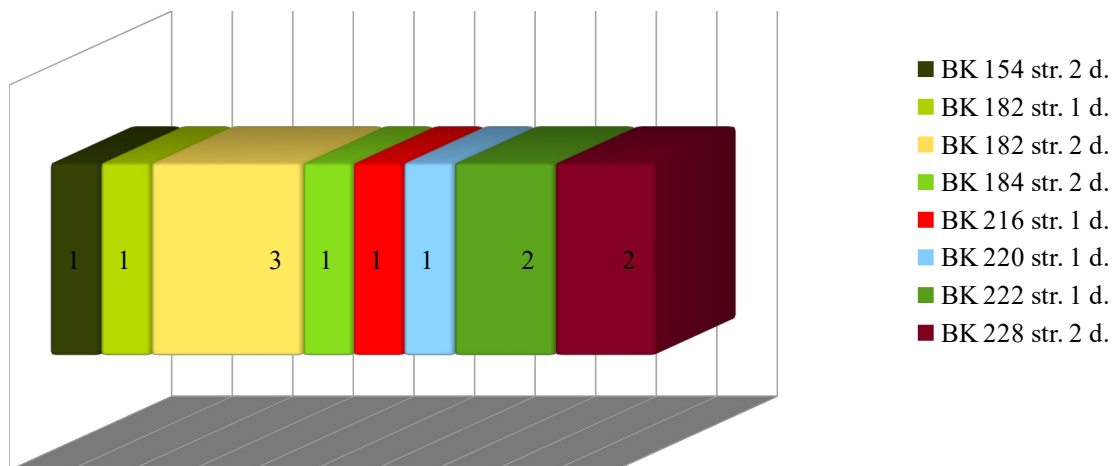
Pagal 2022 m. pateiktus pranešimus buvo pradėti 7 ikiteisminiai tyrimai*, 3 pateikti pranešimai buvo prijungti prie jau atliekamų ikiteisminių tyrimų. Iš viso pagal 2022 m. pateiktus

* 1 ikiteisminis tyrimas pradėtas dėl 4 pranešimuose pateiktos informacijos, t. y. pranešimuose teikiamos aplinkybės sutapo, tačiau informacija buvo pateikta skirtingų asmenų.

pranešimus atliekama 10 ikiteisminių tyrimų. 2021 m. buvo pradėta 11 ikiteisminių tyrimų, 2020 m. – 20.

Kaip ir 2021 m., taip ir praėjusiais metais, daugiausiai ikiteisminių tyrimų pradėta dėl BK 182 straipsnyje (sukčiavimas), 222 straipsnyje (apgaulingas apskaitos tvarkymas) ir 228 straipsnyje (piktnaudžiavimas) numatytų nusikalstamų veikų.

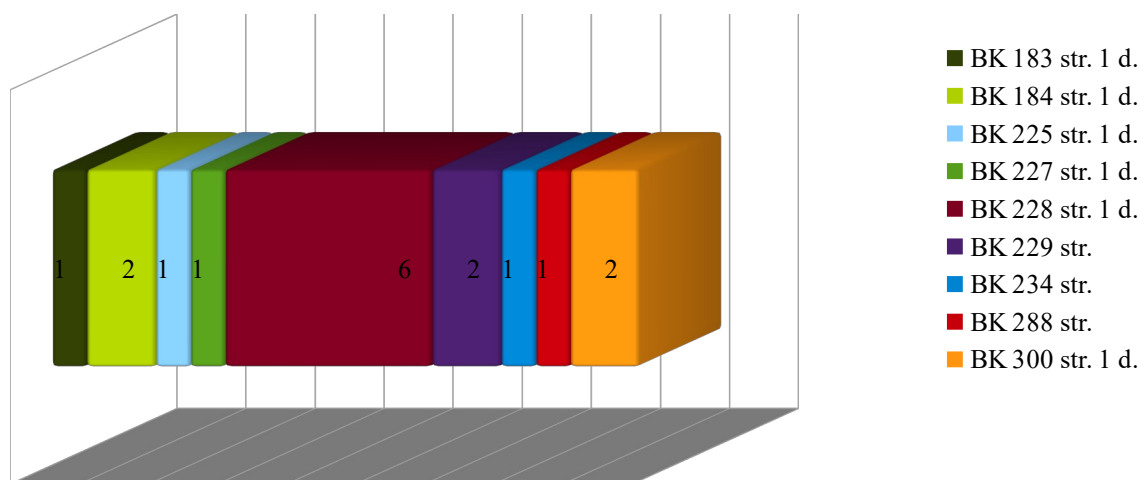
Pagal 2022 m. pateiktus pranešimus ikiteisminiai tyrimai atliekami dėl šių BK numatytų nusikalstamų veikų:

Įvertinus 10 pranešimų esančią informaciją priimta 10 nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. 2021 m. ikiteisminius tyrimus atsisakyta pradėti pagal 26 pranešimus, pateiktus pagal PAĮ, 2020 m. – 15.

Daugiausiai kartų nutarimuose atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą buvo vertinta informacija dėl galimai padarytos nusikalstamos veikos numatytos BK 228 straipsnyje (piktnaudžiavimas). Pažymėtina, kad 2021 m. taip pat daugiausiai kartų atsisakyta pradėti ikiteisminius tyrimus dėl veikos numatytos BK 228 straipsnyje.

Pagal 2022 m. pateiktus pranešimus atsisakyta pradėti ikiteisminius tyrimus dėl šių BK numatytų nusikalstamų veikų:

Kitos institucijos* išnagrinėjo 21 pranešime nurodytą informaciją. 2 atvejais buvo atlikti tarnybiniai patikrinimai ir už nustatytus pažeidimus skirtos tarnybinės nuobaudos. 2 kartus už nustatytus administracinius nusižengimus asmenims buvo taikyta administracinė atsakomybė (ANK 96 str. 2 d.; 346 str. 1 d.). 1 atveju buvo panaikinta įmonės veiklos licencija. Pagal 5 pranešimuose pateiktą informaciją 2023 m. bus atliekami planiniai patikrinimai. Atlikus 9 tyrimus nebuvo nustatyta pažeidimų, o 2 kartus nustatyta, kad nėra pagrindo pradėti tyrimą.

5. Teismo procesai

2022 m. Vidaus tyrimų skyrius pagal įgaliojimą atstovavo Generalinei prokuratūrai 4 bylose (3 administracinėse ir 1 civilinėje), kuriose buvo nagrinėjami pareiškėjų skundai, susiję su pranešėjų apsauga. 2 atvejais buvo nagrinėjami skundai dėl asmenų nepripažinimo pranešėjais (apskūsti sprendimai nepripažinti pranešėju), kitais 2 atvejais buvo nagrinėjamos bylos, susijusios su neigiamo poveikio pranešėjams taikymu.

2022 m. 1 administracinėje byloje buvo priimtas galutinis teismo sprendimas (šioje administracinėje byloje dėl neigiamo poveikio pranešėjui taikymo Generalinė prokuratūra turėjo trečiojo suinteresuoto asmens statusą). Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad pranešėjo atleidimas iš tarnybos negali būti vertintinas kaip neigiamas poveikis.

Iš 22 sprendimų nepripažinti pranešėjais priimtų 2022 m. teismui buvo apskūsti 2 sprendimai ir tai sudaro 9 proc. visų, 2022 m. priimtų, sprendimų nepripažinti pranešėjais. 2021 metais 3 proc. sprendimų nepripažinti pranešėjais buvo apskūsti administraciniam teismui, o 2020 m. – 13 proc.

6. Sprendimų dėl pranešėjų apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemonių taikymo priėmimas

6.1. Dėl neigiamo poveikio priemonių taikymo

2022 m. dėl neigiamo poveikio priemonių taikymo kreipėsi 10 asmenų (2021 m. taip pat kreipėsi 10 asmenų, 2020 m. – 8).

Patirtas neigiamas poveikis, dėl kurio teikti pranešimai:

- 1) pranešėjo darbo santykių perkėlimas kitam darbdaviui;
- 2) atleidimas iš užimamų pareigų;
- 3) tarnybinių patikrinimų atlikimas dėl pranešėjų veiksmų, tarnybinių nuobaudų skyrimas;
- 4) žala reputacijai;
- 5) nemokėjimas už viršvalandžius;
- 6) nušalinimas nuo pareigų;
- 7) siuntimas pasitikrinti sveikatą;
- 8) ikiteisminio tyrimo pradėjimas pranešėjo atžvilgiu.

6.2. Dėl atlyginimo ir kompensavimo

2022 m. buvo gauti 2 prašymai dėl atlyginimo pranešėjams už vertingą informaciją išmokėjimo. Praėjusiais metais 1 pranešėjui skirtas 10000 eurų atlyginimas. 2021 m. pranešėjui buvo išmokėtas 5000 eurų atlyginimas, o 2020 m. 2 pranešėjams išmokėtų atlyginimų suma – 15000 eurų.

Kito 2022 m. gauto prašymo nagrinėjimas, pranešėjo pageidavimu, sustabdytas, kol bus baigtas pateiktos informacijos nagrinėjimas įstaigoje.

* Informacija nagrinėjimui buvo perduota Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai; Lietuvos bankui, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai; Valstybinei kultūros paveldo komisijai; Valstybinei mokesčių inspekcijai; Viešųjų pirkimų tarnybai; Sveikatos apsaugos ministerijai; Valstybinei darbo inspekcijai; Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai; Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai; Specialiųjų tyrimų tarnybai; Konkurencijos tarybai.

2022 m. gauti 3 prašymai dėl kompensacijos už neigiamą poveikį ar patiriamus neigiamus padarinius dėl pranešimo. Praėjusiais metais išnagrinėti 2 prašymai, tačiau kompensacija nebuvo išmokėta nei vienam pranešėjui, nes asmenys neatitiko nustatytų sąlygų. 1 prašymo nagrinėjimas persikėlė į 2023 m.

2021 m. nei vienas pranešėjas nesikreipė dėl kompensacijos, tačiau buvo tęsiamas nagrinėjimas prašymų, gautų 2020 m. Abu prašymai tenkinti ir atitinkamai išmokėtos 1800 ir 1900 eurų kompensacijos. 2020 m. buvo išmokėta 1950 eurų kompensacija.

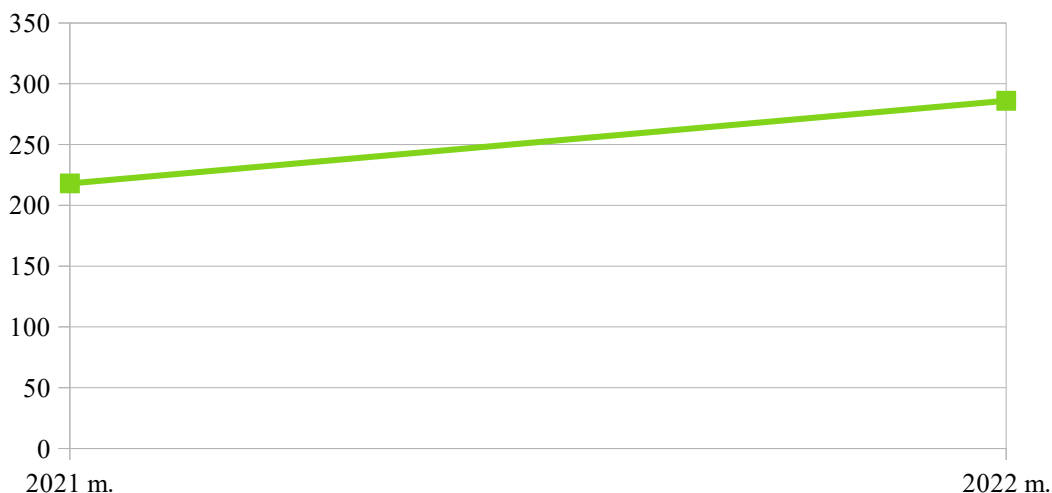
6.3. Dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos

PAĮ 14 straipsnyje numatyta, kad pranešėjui jo prašymu Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka suteikiama antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisei pagalbai gauti. Valstybės garantuojama teisinė pagalba suteikiama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu. Pagal šios institucijos pateiktus duomenis 2022 m. antrinė teisinė pagalba buvo suteikta 5 asmenims, turintiems pranešėjo statusą, 8 bylose. 2021 m. valstybės garantuojama teisinė pagalba buvo suteikta 4 asmenims 5 bylose, o 2020 m. - 3 asmenims 5 bylose. Kaip matyti iš pateiktos statistikos, asmenų besikreipiančių dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos skaičius kasmet auga.

7. Pranešėjų konsultavimo linija

Vidaus tyrimų skyriaus atstovai teikia konsultacijas asmenims, skambinantiems pranešėjų konsultavimo linija. Pranešėjų konsultavimo linija 2022 m. suteiktos 286 konsultacijos. 2021 m. suteikta 218 konsultacijų. Asmenų, kuriems reikalingos konsultacijos pranešėjų apsaugos klausimas, išaugo 24 proc.

2021-2022 m. pranešėjų konsultavimo linija suteiktos konsultacijos

8. PAĮ sklaida, nuostatų aiškinimas, mokymai ir renginiai

2022 m. Vidaus tyrimų skyriaus atstovai:

1) organizavo konsultaciją AB „ORLEN Baltics Retail“, kurios metu pateikė rekomendacijas dėl įmonės vidinio informacijos apie pažeidimus kanalo įdiegimo ir jo tinkamo funkcionavimo užtikrinimo;

2) organizavo konsultacijas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ir Konkurencijos tarybai PAĮ taikymo klausimais;

3) dalyvavo tarpinstituciniuose susitikimuose su Teisingumo ministerija, kurių metu buvo aptariami PAĮ įgyvendinimo klausimai;

4) surengė 17 mokymų viešojo ir privataus sektoriaus įstaigų darbuotojams (juose dalyvavo Lietuvos oro uostų, Lietuvos jūrų uostų, Lietuvos teismų, Kultūros ministerijos, Pasienio apsaugos tarnybos, UAB „Viamatika“, Klaipėdos savivaldybės, Lietuvos saugaus eismo administracijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Lietuvos banko, Lietuvos policijos, Lietuvos Respublikos prokuratūros ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos darbuotojai);

5) organizavo renginį „Pranešėjų apsaugos forumas 2022“. Jo metu buvo pristatyta ir aptarta, kaip sekasi įgyvendinti pranešėjų apsaugą Lietuvoje, su kokiais iššūkiais susiduriama bei kokie pokyčiai laukia verslo įmonių bei viešojo sektoriaus institucijų, išgaliojus pranešėjų apsaugos įstatymo pakeitimams;

6) kartu su verslo konfederacija ir „Transparency International“ Lietuvos skyriumi organizavo viešąją konsultaciją pranešėjų apsaugos klausimais;

7) dalyvavo renginyje „Verslo skaidrumo forumas“, kuriame skaitė pranešimą tema „Efektyvūs pranešimo mechanizmai – galimybė geriau suvaldyti rizikas versle?“;

8) surengė tris paskaitas aukštųjų mokyklų studentams (MRU ir ISM);

9) dalyvavo Lietuvos ryto televizijos laidoje „Nauja diena“, LRT laidoje „Labas rytas, Lietuva“, kuriose teikė visuomenei informaciją, susijusią su pranešėjų apsauga;

10) dalyvavo tarptautinėje konferencijoje, vykusioje Čekijos Respublikoje, kurioje skaitė pranešimą apie pranešėjams taikomas apsaugos ir pagalbos priemones, taip pat su konferencijos dalyviais pasidalino gerąją Lietuvos praktika pranešėjų apsaugos srityje;

11) dalyvavo susitikime su Jordanijos Karalystės Antikorupcijos komisijos nariais ir skaitė pranešimą tema „Prokuratūros veikla ir rezultatai pranešėjų apsaugos srityje“;

12) dalyvavo susitikime su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) atstovais, kurio metu pateikė pasiūlymus EBPO rengiamoms rekomendacijoms dėl Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais 2022-2033 metams ir jos planų rengimo bei įgyvendinimo;

13) dalyvavo dviejuose Europos Komisijos ekspertų susitikimuose dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos įgyvendinimo;

14) dalyvavo Šveicarijoje vykusioje Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) organizuotoje praktinėje konferencijoje pranešėjų apsaugos klausimais, kurioje aktyviai prisidėjo prie Tarptautinės darbo organizacijos rekomendacijų pranešėjų apsaugos klausimais TDO vadovybei rengimo;

15) aktyviai tęsė dalyvavimą NEIWA (Europos vientisumo ir pranešėjų apsaugą užtikrinančių institucijų tinklo) veikloje. 2022 m. buvo surengti 8 susitikimai.

III. Kitų funkcijų ir pavedimų vykdymas

9. Baudžiamasis persekiojimas ir valstybinio kaltinimo palaikymas

2022 m. skyriaus sudėtį papildė nauja prokurorė, kuriai, be kita ko, buvo pavesta tęsti vadovavimą ikiteisminiams tyrimams ir valstybinio kaltinimo palaikymą kai kuriuose iki paskyrimo į Vidaus tyrimų skyriaus prokuroro pareigas jos kontroliuotuose ikiteisminiuose tyrimuose ir teismuose nagrinėjamosiose baudžiamosiose bylose.

Taigi, 2022 m. Vidaus tyrimų skyriaus prokurorė vadovavo 2 ikiteisminiams tyrimams, kuriuos užbaigė surašydama kaltinamuosius aktus:

1) Ikiteisminiame tyrime Nr. 02-6-00078-19 kaltinamieji 3 fiziniai asmenys (BK 222 str. 1 d., 300 str. 1 d., 203 str. 2 d., 300 str. 3 d., 184 str. 2 d. numatytos veikos).

2) Ikitėisminiame tyrime Nr. 01-6-00002-16 kaltinamieji 3 fiziniai ir 2 juridiniai asmenys (BK 203 str. 2 d. ir 222 str. 1 d., 182 str. 2 d. (2 veikos), 222 str. 1 d., 20 str. 3 d. ir 182 str. 2 d., 20 str. 3 d. ir 222 str. 1 d. numatytos veikos).

2022 m. Vidaus tyrimų skyriaus prokurorė taip pat palaikė valstybinį kaltinimą 4 baudžiamosiose bylose (3 bylos dar nebaigtos nagrinėti, 1-oje priimtas apkaltinamasis teismo nuosprendis).

10. Duomenų teikimas Prokurorų atestacijos komisijai

Vadovaujantis Prokurorų atestacijos komisijos nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2021 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. I-311, 28.2. papunkčiu, Vidaus tyrimų skyrius pateikia prokurorų ir vyriausiųjų prokurorų tarnybos vertinimo lapus rengiantiems prokurorams pažymas apie prokuroro padarytus tarnybinius pažeidimus, konstatuotus atlikus tarnybinį patikrinimą ar tyrimą Prokurorų etikos komisijoje, dėl prokuroro veiksmų atliktų ikiteisminių tyrimų pagrindus, baigtį ir skaičių. 2022 m. pateiktos pažymos iš viso dėl 156 prokurorų (iš jų 19 – vyriausieji prokurorai).

11. Prokurorų stažuočių kontrolė

Prokurorų stažuotės nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2016 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. I-147, numatyta, kad Vidaus tyrimų skyrius vykdo prokurorų stažuočių organizavimo, vykdymo, koordinavimo, rezultatų įforminimo kontrolę, atlieka stažuočių apskaitą ir analizę. Vidaus tyrimų skyrius tikrina apylinkės prokuratūrų vyriausiųjų prokurorų (jų pavaduotojų) parengtus prokurorų individualios stažuotės programos projektus, motyvuotus siūlymus dėl stažuotės trukmės ir stažuotės vadovo (atitinkamai gali grąžinti taisyti nurodytus dokumentus ir (ar) pavesti pateikti siūlymą dėl kito stažuotės vadovo) ir rengia generalinio prokuroro įsakymų dėl stažuotės projektus. 2022 m. buvo patikrinti 4 prokurorų individualios stažuotės programos projektai ir motyvuoti siūlymai dėl stažuotės trukmės bei stažuotės vadovo ir parengti 4 įsakymų dėl prokurorų stažuočių projektai.

12. Vidinė komunikacija

Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2021 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. I-137 dvi Vidaus tyrimų skyriaus atstovės paskirtos prokuratūros intraneto svetainės administratorėmis, pagal kompetenciją administruojančiomis informaciją prokurorų tarnybinės atsakomybės, pranešėjų apsaugos ir prokurorų etikos klausimais. Vykdam šį pavedimą, 2022 m. buvo parengta ir pateikta skelbimui arba tiesiogiai paskelbta intranete ne mažiau kaip 30 pranešimų.

13. Dalyvavimas komisijų ir darbo grupių veikloje

Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras, skyriaus prokurorai ir valstybės tarnautojai 2022 m. dalyvavo šių nuolatinių ir laikinųjų komisijų ir darbo grupių veikloje:

1) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2022 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. I-322 sudarytoje Prokurorų etikos kodekso tobulinimo darbo grupėje. Šios darbo grupės vadovu paskirtas Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras, darbo grupės sekretore – Vidaus tyrimų skyriaus prokuroro padėjėja. 2022 m. įvyko vienas darbo grupės posėdis, darbo grupė veiklą tęsia 2023 m.

2) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2021 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. I-27 sudarytoje Prokurorų etikos komisijoje. Šios komisijos pirmininku paskirtas Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras, o komisijos sekretore – Vidaus tyrimų skyriaus prokuroro padėjėja. 2022 m. komisijos pirmininkas kartu su komisijos sekretore suorganizavo 10 posėdžių, buvo parengtos 4 komisijos išvados ir 3 konsultacijos, taip pat išnagrinėti 6 kreipimaisi neatliekant tyrimų ir pateikti 6 atsakymai pareiškėjams.

3) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2022 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. I-105 sudarytoje darbo grupėje prokuratūros įstatymo pakeitimo projektui parengti. Šios darbo grupės narys yra Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras. Darbo grupė veiklą tęsia ir 2023 m.

4) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2021 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. I-96 (su vėlesniais pakeitimais) sudarytoje Teisės aktų projektų rengimo darbo grupėje. Šios nuolat veikiančios darbo grupės narė yra Vidaus tyrimų skyriaus prokurorė. 2022 m. ji dalyvavo 8 komisijos posėdžiuose. Ši darbo grupė svarstė ir teikė pasiūlymus dėl įvairių teisės aktų projektų, nagrinėjo iš prokuratūros bendruomenės gautas pastabas dėl parengtų teisės aktų projektų tobulinimo.

5) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2022 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. I-71 sudarytoje Kompensavimo pranešėjams už patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl pateikto pranešimo komisijoje. Šios komisijos pirmininku paskirtas Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras, o sekretore – Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiojo prokuroro padėjėja. 2022 m. išnagrinėti 2 prašymai ir įvyko 2 posėdžiai.

6) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2022 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. I-78 sudarytoje Atlyginimo pranešėjams už vertingą informaciją komisijoje. Komisijos pirmininku paskirtas Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras, o komisijos sekretore – Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiojo prokuroro padėjėja. 2022 m. komisijoje gauti 2 prašymai.

7) Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės 2021 m. gruodžio 29 įsakymu Nr. I-334 sudarytoje darbo grupėje Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 6 punkto nuostatų įgyvendinimo prokuratūroje reglamentavimo projektui parengti. Šios darbo grupės pirmininku paskirtas Vidaus tyrimų skyriaus prokuroras, narė – Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiojo prokuroro padėjėja. Darbo grupei pavesta 2022 m. parengti ir pateikti Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 6 punkto nuostatų įgyvendinimo prokuratūroje reglamentavimo projektą, įvertinti susijusius prokuratūros vidaus teisės aktus ir, jei reikia, parengti ir pateikti jų pakeitimo projektus. Vykdamas minėtame įsakyme įtvirtintą pavedimą buvo parengti Rekomendacijų dėl Administracinio nusižengimo teisenos Lietuvos Respublikos prokuratūroje, Lietuvos Respublikos prokuratūros ir prokurorų kompetencijos nuostatų ir Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus nuostatų pakeitimo projektai. Iš viso įvyko 12 šios darbo grupės posėdžių.

8) Vidaus tyrimų skyriaus prokurorė buvo komisijos narė atrankoje į Eurojusto nuolatinio nario padėjėjo pareigas. 2022 m. gegužės mėn. ji dalyvavo 2 komisijos posėdžiuose.

9) Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras, vyriausiojo prokuroro padėjėja ir prokuroro padėjėja buvo komisijos nariai 2022 m. vykusiame konkurse į pakaitinio Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiojo prokuroro padėjėjo pareigas.

Vidaus tyrimų skyriaus
vyriausiasis prokuroras

Raimondas Petrauskas

Parengė:

Vidaus tyrimų skyriaus vyriausiojo prokuroro padėjėja D. Krasauskė
Vidaus tyrimų skyriaus prokuroro padėjėja A. Pranckevičiūtė